

Список використаних джерел:

1. Генз В.А., Генз Ю. Типи систем і моделі фінансування охорони здоров'я: світовий досвід// *Матеріали міжнародної заочної науково-практичної конференції. Актуальні проблеми управління: досвід, проблеми, перспективи: Одеса: Міжнародний гуманітарний університет. 2020 р. С. 41 - 47.*

2. Галенко В.П., Кравчук В.А. Розвиток державно- приватного партнерства в соціальній та освітній сферах України на основі досвіду Німеччини // *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегія розвитку професійної кар'єри в регіоні». Суми: Сумський державний університет, 2021. С. 47 - 56.*

3. Скляр Т.М. Міжнародний досвід фінансування за результатами діяльності в сисемі охорони здоров'я // *Менеджер охорони здоров'я. 2020 р. №3. С. 51 - 57.*

Роман ГЕРУС

*аспірант Західноукраїнського
національного університету*

РОЗВИТОК СТАРТАПІВ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Сьогодні глобальний економічний розвиток носить виключно трансформаційний характер. Поступово втрачають свою актуальність усі традиційні економічні принципи, підходи та практики. Виникають якісно нові економічні тенденції, формуються інноваційні та креативні економічні парадигми, виникають нові теоретичні та практичні підходи до ведення господарської діяльності, що відповідають викликам сьогодення. Одним із напрямків таких глобальних трансформацій стає становлення та розвиток стартапів, що характеризується інноваційно-креативною складовою; багатофакторність, прогресивність, гнучка та динамічна траєкторія розвитку, міждисциплінарні підходи та принципи, міждисциплінарні аспекти впливу. Стартапи – новий для української економіки формат економічних відносин, який має значний потенціал для розвитку. Враховуючи досвід зарубіжних країн, які є лідерами на ринках стартап-проектів, Україна може адаптувати практики формування та розвитку таких проектів, а також зробити свій теоретичний і практичний внесок у глобальну стартап-екосистему. Тому дослідження є чимало початкових заходів у формі теоретичної концептуалізації та практичного спрямування.

Сьогодні ми живемо у світі новітніх технологій. Тому останнім часом слово стартап можна почути, йдучи вулицею, дивлячись новини по телевізору чи читаючи газету. Ця тема стає все більш актуальною і в Україні. Це відносно нова концепція для нашої країни, але в той же час українці все частіше виходять на

світовий ринок інноваційних технологій з успішними проектами. Успішно реалізувати проект нелегко, яким би економічно вигідним і привабливим він не здавався. Варто дослідити всі помилки, які призводять до банкрутства навіть, здавалося б, безпрограшних стартапів, зокрема, в інтернет-бізнесі, і на що варто звернути увагу на інвестиційній стадії проекту. Дуже складно оцінити успішність стартапу в передінвестиційний та інвестиційний періоди. Іноді проект, який на початковому етапі приносить збитки в 5000 доларів, з часом окупається швидше, ніж той, який відразу приносить прибуток у 500 доларів. Тому розроблений бізнес-план, навіть якщо він враховує багато сценаріїв розвитку, далеко не гарантія успішних інвестицій.

Сучасна реальність змушує нас швидко адаптуватися до непередбачуваних обставин, зокрема в сфері бізнесу та підприємництва. Україна, перебуваючи у стані війни, стикається з унікальними викликами та можливостями для розвитку стартап-екосистеми.

Виклики:

1. Економічна нестабільність: Воєнний конфлікт призводить до зменшення інвестицій та збільшення ризиків для бізнесу. Стартапи стикаються з обмеженими фінансовими ресурсами та нестабільністю валютного курсу, що ускладнює їхні можливості розвитку.

2. Брак доступу до ринків: Війна часто веде до обмеження доступу до ринків зовнішньої торгівлі, що ускладнює експортно-імпортні операції для стартапів та знижує їхню конкурентоспроможність.

3. Кадрові втрати: Військові дії можуть призвести до переселення та втрати кадрів, що ставить під загрозу роботу та розвиток стартапів.

4. Втрата ринку: Через бойові дії та тимчасову окупацію деяких територій багато стартапів втратили доступ до своїх клієнтів та ринків збуту.

5. Переміщення команд: Багато членів команд стартапів були змушені виїхати з небезпечних зон, що ускладнило координацію роботи та співпрацю.

6. Знищення інфраструктури: Деякі стартапи втратили офіси та обладнання внаслідок обстрілів.

7. Труднощі з залученням інвестицій: Інвестори стали більш обережними через високі ризики, пов'язані з війною.

Можливості:

1. Інновації для вирішення проблем: В умовах війни з'являються нові соціальні, економічні та технологічні проблеми, які можуть стати джерелом інновацій для стартапів. Швидке реагування на потреби суспільства може стати ключем до успіху.

2. Гнучкість та адаптивність: Стартапи, які здатні швидко адаптуватися до змін у внутрішній та зовнішній середовищі, мають шанси вижити й навіть

процвітати в умовах війни. Гнучкість у стратегіях та швидкість виконання рішень стають ключовими факторами успіху.

3. Підтримка від держави та міжнародних організацій: Державні та міжнародні програми підтримки стартапів можуть стати ефективним інструментом для забезпечення стабільності та зростання молодих компаній в умовах війни.

4. Зростання попиту на певні продукти та послуги: Війна спричинила зростання попиту на продукти та послуги, пов'язані з кібербезпекою, логістикою, медичною допомогою та гуманітарною підтримкою.

5. Підтримка з боку уряду та міжнародних організацій: Уряд України та міжнародні організації запропонували ряд програм підтримки для стартапів, що постраждали від війни.

6. Згуртованість та співпраця в екосистемі: Українські стартапи продемонстрували високий рівень згуртованості та співпраці, допомагаючи один одному впоратися з викликами та знаходити нові можливості.

Щоб забезпечити стійкість та успішний розвиток стартапів в умовах війни, необхідно поєднати стратегічне планування з гнучкістю та інноваціями. Підтримка соціального підприємництва та створення сприятливого середовища для розвитку бізнесу можуть сприяти процвітанню стартап-екосистеми в Україні, навіть у часи воєнного конфлікту.

Список використаних джерел:

1. *Gradus Research Company, Як розвиваються стартапи в Україні в умовах війни?, 2023. Режим доступу: <https://gradus.app/ru/open-reports/ukrainian-startups-feel-more-optimistic-compared-traditional-businesses/>*

2. *Speka.media, Українські стартапи під час війни: скільки проєктів зуміли адаптуватися та успішно розвиваються, 2023. Режим доступу: <https://speka.media/ukrayinskii-biznes-pid-cas-viini-prikladi-uspisnix-projektiv-9gn82v>*

3. *Дія. Бізнес, Як повномасштабна війна вплинула на українські стартапи. Дослідження Мінцифри, 2022. Режим доступу: <https://business.diaa.gov.ua/en/cases/novini/ak-povnomasstabna-vijna-vplivula-na-ukrainski-startapi-doslidzenna-mincifri>*